

EVROPSKÁ
KOMISE

V Bruselu dne 25.5.2016
COM(2016) 289 final

2016/0152 (COD)

Návrh

NAŘÍZENÍ EVROPSKÉHO PARLAMENTU A RADY

**o řešení zeměpisného blokování a jiných forem diskriminace na vnitřním trhu kvůli
státní příslušnosti, místu bydliště či místu usazení zákazníků a o změně nařízení (ES) č.
2006/2004 a směrnice 2009/22/ES**

(Text s významem pro EHP)

{ SWD(2016) 173 final }

{ SWD(2016) 174 final }

DŮVODOVÁ ZPRÁVA

1. SOUVISLOSTI NÁVRHU

• Důvody a cíle návrhu

V rámci strategie pro jednotný digitální trh¹ přijaté v květnu 2015 a strategie pro jednotný trh² přijaté v říjnu 2015 bylo oznámeno předložení legislativního opatření pro řešení bezdůvodného zeměpisného blokování a pro komplexní boj s diskriminací kvůli státní příslušnosti nebo místu bydliště či usazení (v této důvodové zprávě pro snazší orientaci dále společně jen jako „bydliště“).

Obecným cílem tohoto návrhu je poskytnout zákazníkům lepší přístup ke zboží a službám na jednotném trhu zabráněním přímé či nepřímé diskriminaci vzniklé umělou segmentací trhu ze strany obchodníků kvůli bydlišti zákazníka. Zákazníci se s takovým rozdílným zacházením setkávají při nákupech on-line, ale také při cestách do jiných členských států za účelem nákupu zboží a služeb.

I přes provedení zásady nepřípustnosti diskriminace v čl. 20 odst. 2 směrnice 2006/123/ES³ („směrnice o službách“) zákazníci při nákupu zboží či služeb v zahraničí stále narážejí na odmítání prodeje a odlišné podmínky. To je způsobeno zejména nejistotou týkající se toho, co představuje objektivní kritéria, která odůvodňují rozdíly ve způsobu, jímž obchodníci zacházejí se zákazníky. Má-li být tento problém napraven, měly by být obchodníkům i zákazníkům lépe objasněny situace, v nichž rozdílné zacházení kvůli bydlišti není odůvodněno.

Tento návrh zakazuje blokování přístupu na internetové stránky a jiná on-line rozhraní a přesměrovávání zákazníků z verze pro jednu zemi na jinou verzi. Dále rovněž zakazuje diskriminaci zákazníků ve čtyřech konkrétních případech prodeje zboží a služeb a neumožňuje obcházení tohoto zákazu diskriminace v dohodách o pasivním prodeji. Těmito praktikami jsou coby koncoví uživatelé zboží či služeb ovlivněni spotřebitelé i podniky, ti by proto měli z pravidel stanovených tímto návrhem mít prospěch. Transakce, při nichž podnik nakupuje zboží či služby za účelem dalšího prodeje, by však měly být vyňaty s cílem umožnit obchodníkům uvést své distribuční systémy do souladu s evropskými předpisy pro hospodářskou soutěž.

Tento návrh neřeší tvorbu cen jako takovou, a obchodníci proto mohou nadále volně určovat ceny nediskriminačním způsobem. Návrh také neřeší dynamickou tvorbu cen, v jejímž rámci obchodníci v průběhu času upravují své nabídky v závislosti na celé řadě faktorů, které nesouvisí s bydlištěm zákazníků.

• Soulad s platnými předpisy v této oblasti politiky

Zásada země původu podle směrnice 2000/31/ES⁴ („směrnice o elektronickém obchodu“) umožnila obchodníkům poskytujícím služby informační společnosti působit za hranicemi a

¹ COM(2015) 192 final.

² COM(2015) 550 final.

³ Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2006/123/ES ze dne 12. prosince 2006 o službách na vnitřním trhu.

⁴ Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2000/31/ES ze dne 8. června 2000 o některých právních aspektech služeb informační společnosti, zejména elektronického obchodu, na vnitřním trhu.

poskytovat své služby na základě předpisů použitelných v zemi jejich usazení. Směrnice o službách dále obsahuje práva příjemců služeb a podle článku 20 se snaží zajistit, aby poskytovatelé služeb, kteří jsou usazení v Unii, nezacházeli se zákazníky odlišně na základě jejich státní příslušnosti nebo místa bydliště, ať již přímo, nebo nepřímo. Článek 20 však dostatečně neřeší diskriminaci zákazníků a nesnížil právní nejistotu. V důsledku toho je v praxi obtížné prosazovat dodržování pravidla stanovícího nepřípustnost diskriminace. Pro vyloučení jakýchkoliv pochybností tento návrh zajišťuje, že v případě rozporu s čl. 20 odst. 2 směrnice o službách mají přednost ustanovení tohoto nařízení.

Existují také další ustanovení, která zakazují diskriminaci, např. prostřednictvím odepření přístupu na internetové stránky nebo přesměrování, z důvodů souvisejících s bydlištěm, např. v odvětví dopravy.⁵

Pokud jde o nepřípustnost diskriminace při používání platebních prostředků, nařízení (EU) č. 260/2012 již obchodníkům zakazuje požadovat, aby se bankovní účty pro provedení platby nacházely v určitém členském státě. Tato zásada neexistuje pro ostatní platební prostředky. Nařízení (EU) 2015/71 usnadnilo používání kreditních karet tím, že omezilo mezibankovní poplatky za karetní platební transakce. Směrnice (EU) 2015/2366⁶ rovněž připravila cestu k plně integrovanému trhu pro malé platby v rámci EU. Toto nařízení však jde o krok dále tím, že obchodníkům brání v uplatňování rozdílných platebních podmínek na základě bydliště zákazníka. Musíme však mít na zřeteli, že obchodníci se mohou svobodně rozhodnout, jaké platební prostředky budou přijímat, pokud jde o místní a zahraniční zákazníky.

Návrh je v souladu se stávajícím právem Unie o právu rozhodném a o příslušnosti soudů⁷.

• **Soulad s ostatními politikami Unie**

Tento návrh doplňuje další iniciativy v rámci strategií pro jednotný digitální trh a jednotný trh a jeho cílem je vytvořit vhodné podmínky pro zlepšení přístupu k službám pro zákazníky a podniky v celé Unii.

K těmto iniciativám patří návrhy „směrnice o některých aspektech smluv o poskytování digitálního obsahu“⁸ a „směrnice o některých aspektech smluv o prodeji zboží on-line a jinými prostředky na dálku“⁹. Cílem těchto návrhů je dosáhnout v oblastech působnosti úplné harmonizace. Po jejich přijetí se dále sníží rozdíly v právních předpisech členských států na

⁵ Zásadu nepřípustnosti diskriminace upravuje čl. 1 písm. a) a čl. 4 odst. 2 jak nařízení (EU) č. 181/2011 o právech cestujících v autobusové a autokarové dopravě, tak nařízení (EU) č. 1177/2010 o právech cestujících při cestování po moři a na vnitrozemských vodních cestách. O nepřípustnosti diskriminace v letecké dopravě hovoří čl. 23 odst. 2 a čl. 16 odst. 1 nařízení (ES) č. 1008/2008 o společných pravidlech pro provozování leteckých služeb.

⁶ Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2015/2366 ze dne 25. listopadu 2015 o platebních službách na vnitřním trhu, kterou se mění směrnice 2002/65/ES, 2009/110/ES a 2013/36/EU a nařízení (EU) č. 1093/2010 a zrušuje směrnice 2007/64/ES.

⁷ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1215/2012 ze dne 12. prosince 2012 o příslušnosti a uznávání a výkonu soudních rozhodnutí v občanských a obchodních věcech a nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 593/2008 ze dne 17. června 2008 o právu rozhodném pro smluvní závazkové vztahy (Řím I).

⁸ COM(2015) 634 final, návrh směrnice Evropského parlamentu a Rady o některých aspektech smluv o poskytování digitálního obsahu.

⁹ COM(2015) 635 final, návrh směrnice Evropského parlamentu a Rady o některých aspektech smluv o prodeji zboží online a jinými prostředky na dálku.

ochranu spotřebitele, zvláště pak ve vztahu k prostředkům nápravy, na které mají spotřebitelé nárok v případě vadného zboží nebo digitálního obsahu.

Dále je cílem návrhu „nařízení o přeshraničních balíkových doručovacích službách“ zvýšit transparentnost cen a regulační dohled v této oblasti. Spotřebitelé i malé podniky uvádějí, že jim problémy s balíkovými doručovacími službami, zejména pak vysoké ceny, brání ve větších prodejkách do jiných členských států nebo ve větších nákupech z jiných členských států. Cílem návrhu revidovaného „nařízení o spolupráci v oblasti ochrany spotřebitele“ je zlepšit spolupráci mezi vnitrostátními orgány pro ochranu spotřebitele a zajistit silnější přeshraniční mechanismus pro vymáhání nároků spotřebitelů. Zveřejnění obou těchto iniciativ je rovněž plánováno na 25. května 2016. Iniciativa zaměřená na rozšíření jednotného elektronického mechanismu registrace k DPH se snaží obchodníkům dále zjednodušit přeshraniční obchod snižováním administrativní zátěže spočívající v registraci a platbách DPH.

2. PRÁVNÍ ZÁKLAD, SUBSIDIARITA A PROPORCIONALITA

• Právní základ

Základem návrhu je článek 114 SFEU. Tímto článkem se EU uděluje pravomoc přijímat opatření k odstraňování překážek volného pohybu, a to mimo jiné volného pohybu zboží a služeb. Snaha o zrušení těchto bariér může být neutralizována překážkami kladenými soukromými stranami, které segmentují vnitřní trh podél státních hranic. To je ještě problematičtější v souvislosti s vnitřním trhem v situaci, kdy je jasnost, jednotnost a účinnost příslušných právních předpisů členského státu pro potírání těchto překážek nedostatečná. Návrh se proto zabývá praktikami, které brání volnému pohybu zboží a služeb v rámci vnitřního trhu.

• Subsidiarita (v případě nevýlučné pravomoci)

Přístup ke zboží a službám na nediskriminačním základě v rámci vnitřního trhu je v podstatě přeshraniční otázkou. Zásah EU je nezbytný, má-li být při přeshraničních obchodních transakcích zabráněno diskriminaci kvůli bydlišti. Legislativní zásah členského státu není pro zajištění nepřipustnosti diskriminace v přeshraničních situacích dostačující. Z hlediska účinnosti může zajistit pouze zásah EU, aby se podmínky pro přístup zákazníků ke zboží a službám v rámci Unie nelišily. Opatření na úrovni EU zajistí vyšší právní jistotu objasněním situací, v nichž se různé zacházení kvůli bydlišti považuje za diskriminační, a tedy za zakázané.

• Proporcionalita

Návrh usiluje o usnadnění přístupu ke zboží a službám v celé Unii a zejména vytváří pro obchodníky povinnosti mající za cíl nediskriminovat za konkrétních okolností zákazníky kvůli bydlišti. Tyto povinnosti nepřesahují rámec nezbytný pro vyřešení zjištěných problémů a jsou omezeny na situace uvedené v tomto návrhu. Návrh také pro obchodníky zvyšuje právní jistotu tím, že objasňuje stávající povinnosti a konkrétně uvádí, kdy by mělo být se zákazníky při přeshraničních nákupech zacházeno rovným způsobem. Návrh navíc obchodníkům neukládá žádné nepřiměřené náklady. Náklady, které vznikají na základě návrhu, představují převážně jednorázové výdaje na úpravu.

- **Volba nástrojů**

Přestože by vývoj trhu v této oblasti mohl podpořit nezávazný nástroj, jako např. doporučení nebo pokyny, lze u takového nástroje očekávat velmi omezenou účinnost. Pokyny Komise¹⁰ týkající se uplatňování čl. 20 odst. 2 směrnice o službách z 8. června 2012 poskytují objasnění také v konkrétních situacích, jako jsou např. situace, na něž se vztahuje předkládaný návrh. Členské státy však neprovedly úpravu svých vnitrostátních právních předpisů za účelem poskytnutí konkrétnějších práv zákazníkům ani nezintenzivnily prosazování předpisů, svou praxi nezměnili ani obchodníci.

Proto může zjištěné problémy účinně řešit pouze legislativní nástroj. Nařízení je dána přednost proto, že je v členských státech přímo použitelné, zavádí stejnou úroveň povinností pro soukromé subjekty a umožňuje ve všech členských státech jednotné použití předpisů o nepřipustnosti diskriminace kvůli bydlišti.

3. VÝSLEDKY HODNOCENÍ EX-POST, KONZULTACÍ SE ZÚČASTNĚNÝMI STRANAMI A POSOUZENÍ DOPADŮ

- **Konzultace se zúčastněnými stranami**

Rozsáhlá veřejná konzultace byla provedena od 24. září do 28. prosince 2015. Byly požadovány názory spotřebitelů, podniků, sdružení a členských států. Bylo získáno 433 odpovědí. Výsledky veřejné konzultace byly zveřejněny a jsou rovněž obsaženy v posouzení dopadů. Dále Komise na začátku roku 2015 vedla širokou diskuzi se zúčastněnými stranami (spotřebiteli, podniky, sdruženími spotřebitelů a podniků a vnitrostátními orgány), mimo jiné prostřednictvím pracovních setkání se zúčastněnými stranami, s cílem posoudit různé možnosti zásahu ze strany EU a jejich dopad. Dne 18. února 2016 Komise uspořádala v Amsterdamu pracovní setkání k projednání výsledku veřejné konzultace a možností dalšího postupu.

Převážná většina spotřebitelů se při nákupu v jiné zemi EU setkala se zeměpisným blokováním nebo s jinými zeměpisnými omezeními. Zbožím a službami, které jsou zeměpisným blokováním ovlivněny nejvíce, jsou oděvy, obuv a doplňky, fyzické nosiče (knihy), počítačové technické vybavení a elektronika, letenky, pronájem vozidel, digitální obsah jako např. streamovací služby, počítačové hry a software, elektronické knihy a soubory MP3. Většina spotřebitelů a podniků se domnívá, že by obchodníci měli zákazníky o omezeních v rámci prodeje informovat. Spotřebitelé vyjádřili podporu pro takovou politiku, která by požadovala, aby obchodníci akceptovali přeshraniční obchodní transakce, avšak bez povinnosti realizovat dodávku. Většina podniků je proti povinnému prodeji a dodávkám do celé EU a zdůrazňuje význam přizpůsobení cen různým národním trhům, přičemž zdůrazňují potřebu uznávání jejich hospodářské a smluvní svobody. Výrazná většina všech skupin respondentů souhlasí s tím, že by mělo být zlepšeno prosazování předpisů a informačních povinností.¹¹

- **Získávání a využívání znaleckých posudků**

Komise zahájila rozsáhlý průzkum na základě fiktivních nákupů, který analyzoval přibližně 10 500 internetových stránek v EU a modeloval typické situace v rámci přeshraničních

¹⁰ SWD(2012) 146 v konečném znění, pracovní dokument útvarů Komise s cílem zavést hlavní směr pro použití čl. 20 odst. 2 směrnice 2006/123/ES o službách na vnitřním trhu („směrnice o službách“).

¹¹ Souhrnná zpráva o veřejné konzultaci je zveřejněna zde: <https://ec.europa.eu/digital-single-market/en/news/full-report-results-public-consultation-geoblocking>.

nákupů. Z průzkumu Eurobarometr z roku 2016, zaměřeného na mezipodnikové vztahy, vyplynulo, že společnosti coby koncoví uživatelé výrobků a služeb se setkávají s omezeními, která jsou podobná omezením, s nimiž se setkávají spotřebitelé. Komise analyzovala vysoký počet stížností souvisejících s přeshraničními nákupy a provedla zhodnocení článku 20 směrnice o službách. V květnu 2015 Komise zahájila šetření v oblasti hospodářské soutěže v odvětví elektronického obchodu a své první výsledky ohledně zeměpisného blokování sdělila v březnu 2016¹². Komise tuto iniciativu projednala také s členskými státy v rámci odborných skupin pro směrnice o službách a elektronickém obchodu.

- **Posouzení dopadů**

Pro tento návrh bylo provedeno posouzení dopadů¹³. Dne 21. dubna 2016 vydal Výbor pro kontrolu regulace kladné stanovisko k opětovně předloženému posouzení dopadů. Přípomínky Výboru pro kontrolu regulace jsou zohledněny v konečném posouzení dopadů.

Konečné posouzení dopadů se zabývá pěti scénáři a dospívá k těmto závěrům: Možnost týkající se zvýšení transparentnosti (možnost č. 1) byla sice zvážena, ale sama o sobě k dosažení cíle nestačí. Zvýšená transparentnost společně se zákazem blokování přístupu na internetovou stránku (možnost č. 2) v kombinaci s řešením, které by na základě souhlasu zakazovalo automatické přesměrování, byly považovány za účelné, avšak řešily by pouze malou část problému. Upřednostňovanou možností (možnost č. 3) je zkombinovat tyto dva prvky s definováním některých konkrétních situací, v nichž nelze zeměpisnou diskriminaci odůvodnit (u zboží, pokud nedochází k přeshraničnímu dodání ze strany obchodníka, u elektronicky poskytovaných služeb a dále u služeb přijímaných mimo členský stát zákazníka). Další možnost spočívala v sestavení doplňujícího seznamu důvodů s cílem rozpracovat zásady čl. 20 odst. 2 směrnice o službách (možnost č. 4), to však bylo z důvodu složitosti zavrženo. Poslední možnost (možnost č. 5), která by na obchodnících požadovala, aby hmotné zboží zasílali do zahraničí, byla zavržena, protože by podnikům způsobila neúměrné náklady.

- **Účelnost a zjednodušování právních předpisů**

Návrh se vztahuje jak na obchodníky, tak i na zákazníky, tj. spotřebitele a podniky coby koncové uživatele. Tyto kategorie zahrnují malé a střední podniky (MSP) a také mikropodniky. Vynětí těchto společností z předpisů by narušilo účinnost tohoto opatření, jelikož většinu on-line obchodů v Unii provádějí MSP, a to včetně mikropodniků nacházejících se v Unii.

Návrh bude mít pozitivní účinky na konkurenceschopnost tím, že pro spotřebitele a podniky zlepší na vnitřním trhu přístup ke zboží a službám. Pokud jde o mezinárodní obchod, obchodníci, kteří jsou usazeni ve třetích zemích, spadají do působnosti nařízení pouze v rozsahu, v němž zboží či služby prodávají (nebo hodlají prodávat) zákazníkům v Unii.

Návrh se týká off-line i on-line prostředí, přičemž v příslušných případech zohledňuje nový technologický vývoj, a je „připraven na digitální a internetový věk“.

- **Základní práva**

Návrh dodržuje zejména články 16 (svoboda podnikání) a 17 (právo na majetek) Listiny základních práv Evropské unie. Obchodníci již podléhají současným ustanovením právních

¹² První výsledky jsou zveřejněny zde:

http://ec.europa.eu/competition/antitrust/sector_inquiries_e_commerce.html

¹³ SWD(2016) 173 a SWD(2016) 174.

předpisů EU v oblasti nepřipustnosti diskriminace. Obchodníci se mohou nadále rozhodovat, kde budou své zboží či služby nabízet zákazníkům. Jejich svoboda odmítnout poptávku nebo použít odlišné podmínky je omezena pouze v souladu s ustanoveními tohoto nařízení týkajícími se nepřipustnosti diskriminace. Všechny další důvody k neuskutečnění prodeje nebo k použití odlišných podmínek jsou obchodníkům stále k dispozici, např. v případě, že zboží již není na skladě.

4. DOPADY NA ROZPOČET

Návrh nemá žádný dopad na rozpočet Evropské unie.

5. OSTATNÍ PRVKY

- **Plány provádění a monitorování, hodnocení a podávání zpráv**

Nařízení stanoví, že Komise má provádět pravidelné přezkoumání dopadů návrhu.

Komise bude za účelem zajištění důsledného přístupu provádět monitorování způsobu, jímž nařízení používají účastníci trhu v Unii. Zaměří se také na účinky těchto pravidel.

- **Podrobné vysvětlení konkrétních ustanovení návrhu**

Článek 1 uvádí předmět a oblast působnosti navrhovaného nařízení. Pro zajištění soudržnosti a maximální právní jistoty pro obchodníky i zákazníky odpovídá věcná působnost návrhu v možném rozsahu věcné působnosti směrnice 2006/123/ES. To mimo jiné znamená, že z oblasti působnosti tohoto nařízení jsou vyňaty služby obecného zájmu ne hospodářské povahy, dopravní služby, audiovizuální služby, hazardní hry, zdravotnické služby a některé sociální služby. Územní působnost je navržena tak, aby rovným způsobem zahrnovala obchodníky, kteří jsou usazeni v EU, a obchodníky, kteří jsou usazeni ve třetích zemích, avšak prodávají nebo hodlají prodávat zboží a služby zákazníkům v Unii. Článek 1 tedy poskytuje obchodníkům jistotu, že soulad s tímto nařízením jako takovým neznamena, že obchodník směřuje svou činnost do určitého členského státu pro účely nařízení (ES) č. 593/2008¹⁴ a nařízení (EU) č. 1215/2012¹⁵, která upravují záležitosti související s rozhodným právem a příslušností.

Článek 2 obsahuje příslušné definice.

Článek 3 stanoví povinnost obchodníků nebránit přístupu na jejich on-line rozhraní kvůli bydlišti zákazníka. Požaduje také souhlas zákazníka s přesměrováním a požaduje, aby obchodníci ponechávali snadno přístupnou verzi on-line rozhraní, k níž se zákazník snažil připojit před přesměrováním. Obchodník je těchto povinností zproštěn v případě, že tato omezení či přesměrování vyžaduje zákon. V těchto výjimečných případech musí obchodník předložit jasné odůvodnění.

Článek 4 uvádí tři konkrétní situace, v nichž je diskriminace zákazníků kvůli bydlišti zakázána. První situace se týká prodeje fyzického zboží, kdy není obchodník zapojen do dodávání výrobku do členského státu zákazníka. Druhá situace spočívá v dodávání elektronicky poskytovaných služeb kromě služeb, jejichž hlavní vlastností je poskytování přístupu k dílům chráněným autorskými právy nebo jinému chráněnému předmětu a jejich

¹⁴ Nařízení (ES) č. 593/2008 o právu rozhodném pro smluvní závazkové vztahy.

¹⁵ Nařízení (EU) č. 1215/2012 o příslušnosti a uznávání a výkonu soudních rozhodnutí v občanských a obchodních věcech.

využívání. Třetí situace se vztahuje na služby, které jsou obchodníkem poskytovány v jiném členském státě, než je členský stát, v němž má zákazník bydliště.

Článek 5 konkrétně stanoví pravidla nepřípustnosti diskriminace v souvislosti s platbami. Toto pravidlo předepisuje, že obchodníci v některých případech nemohou odmítnout platební prostředky (jako např. kreditní či debetní karty) či se ve vztahu k nim dopouštět jiné diskriminace.

Článek 6 stanoví, že dohody s obchodníky obsahující omezení pasivního prodeje, které by vedly k porušování pravidel stanovených v tomto nařízení, jsou automaticky neplatné. Toto je navrženo s cílem zabránit obcházení uvedených pravidel smluvními prostředky.

Článek 7 se zabývá prosazováním právních předpisů orgány členských států.

Článek 8 požaduje, aby členské státy určily jeden či více orgánů, které budou poskytovat praktickou pomoc spotřebitelům v souvislosti se spory vyplývajícími z tohoto nařízení.

Článek 9 se zabývá pravidelným přezkoumáváním, které Komise provádí, pokud jde o uplatňování tohoto nařízení. Je zde upřesněno, že první hodnocení by mělo posoudit zejména, zda by zákaz diskriminace stanovený v čl. 4 odst. 1 písm. b) měl být rozšířen na elektronicky poskytované služby, jejichž hlavní vlastností je poskytování přístupu k dílům chráněným autorskými právy nebo jinému předmětu ochrany a jejich využívání, za předpokladu, že obchodník má pro příslušná území požadovaná práva.

Článek 10 přináší dvě změny stávajících nástrojů souvisejících konkrétně s ochranou spotřebitelů, a to nařízení (ES) č. 2006/2004 a směrnice 2009/22/ES. To by znamenalo, že toto nařízení je součástí příloh uvedených právních aktů tak, aby jeho dodržování mohlo být prosazováno pomocí opatření stanovených v nařízení o spolupráci v oblasti ochrany spotřebitele, jakož i ve směrnici o žalobách.

Článek 11 se věnuje vstupu v platnost a použitelnosti.

Návrh

NAŘÍZENÍ EVROPSKÉHO PARLAMENTU A RADY

o řešení zeměpisného blokování a jiných forem diskriminace na vnitřním trhu kvůli státní příslušnosti, místu bydliště či místu usazení zákazníků a o změně nařízení (ES) č. 2006/2004 a směrnice 2009/22/ES

(Text s významem pro EHP)

EVROPSKÝ PARLAMENT A RADA EVROPSKÉ UNIE,
s ohledem na Smlouvu o fungování Evropské unie, a zejména na článek 114 této smlouvy,
s ohledem na návrh Evropské komise,
po postoupení návrhu legislativního aktu vnitrostátním parlamentům,
s ohledem na stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru¹⁶,
v souladu s řádným legislativním postupem,
vzhledem k těmto důvodům:

- (1) Pro uskutečnění cíle spočívajícího v zajištění řádného fungování vnitřního trhu coby prostoru bez vnitřních hranic, v němž je zajištěn volný pohyb, a to mimo jiné volný pohyb zboží a služeb, není dostačující odstranit mezi členskými státy pouze státní hranice. Toto odstranění mohou narušovat soukromé subjekty zaváděním překážek, které neodpovídají svobodám vnitřního trhu. K tomu dochází v případech, kdy obchodníci, kteří působí v jednom členském státě, blokují nebo omezují přístup ke svým on-line rozhraním, jako např. internetovým stránkám a aplikacím, pro zákazníky z jiných členských států, kteří hodlají uzavírat přeshraniční obchodní transakce (tato praxe je známa jako zeměpisné blokování). Dochází k tomu také prostřednictvím jiných opatření ze strany určitých obchodníků, v jejichž rámci se vůči těmto zákazníkům z jiných členských států používají odlišné podmínky pro přístup k jejich zboží a službám on-line i off-line. Pro toto rozdílné zacházení sice může někdy existovat objektivní odůvodnění, v jiných případech obchodníci upírají spotřebitelům, kteří hodlají uzavřít přeshraniční obchodní transakce, přístup ke zboží či službám nebo v tomto ohledu používají odlišné podmínky z čistě obchodních důvodů.
- (2) Někteří obchodníci takto uměle segmentují vnitřní trh podél vnitřních hranic a brání volnému pohybu zboží a služeb, čímž omezují práva zákazníků a brání jim v tom, aby měli prospěch z širšího výběru a optimálních podmínek. Tato diskriminační praxe je důležitým faktorem, který přispívá k relativně nízké úrovni přeshraničních obchodních transakcí v rámci Unie, a to i v odvětví elektronického obchodu, což brání realizaci veškerého růstového potenciálu vnitřního trhu. Objasnění situací, v nichž nemůže pro rozdílné zacházení tohoto druhu existovat žádné odůvodnění, by mělo všem účastníkům přeshraničních transakcí přinést jasnost a právní jistotu a mělo by zajistit

¹⁶ Úř. věst. [...], [...], s. [...].

účinné používání a prosazování předpisů o nepřipustnosti diskriminace na celém vnitřním trhu.

- (3) Podle článku 20 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2006/123/ES¹⁷ mají členské státy zajistit, aby poskytovatelé služeb usazení v Unii nezacházeli s příjemci služeb rozdílně kvůli jejich státní příslušnosti nebo místě bydliště. Toto ustanovení však nebylo plně účinné při potírání diskriminace a dostatečným způsobem nesnížilo právní nejistotu, zejména pak vzhledem k možnosti odůvodnit rozdíly v zacházení, které toto ustanovení povoluje, a k souvisejícím obtížím při jeho prosazování v praxi. Zeměpisné blokování a další formy diskriminace kvůli státní příslušnosti, místu bydliště či místu usazení navíc mohou vznikat v důsledku opatření ze strany obchodníků usazených ve třetích zemích, které leží mimo oblast působnosti uvedené směrnice.
- (4) Pro účely zajištění řádného fungování vnitřního trhu jsou proto nutná cílená opatření stanovená tímto nařízením, která poskytnou jasný, jednotný a účelný soubor pravidel pro vybraný počet otázek.
- (5) Cílem tohoto nařízení je zabránit diskriminaci kvůli státní příslušnosti, místu bydliště nebo místu usazení zákazníků, včetně zeměpisného blokování, při přeshraničních obchodních transakcích mezi obchodníky a zákazníky souvisejících s prodejem zboží a poskytováním služeb v rámci Unie. Nařízení usiluje o řešení přímé i nepřímé diskriminace, a zahrnuje tedy i neodůvodněné rozdílné zacházení na základě jiných rozlišujících kritérií, které vedou ke stejnému výsledku jako použití kritérií přímo založených na státní příslušnosti, místu bydliště nebo místu usazení. Tato další kritéria lze použít zejména na základě informací uvádějících fyzické umístění zákazníků, jako např. IP adresa používaná při přístupu k on-line rozhraní, adresa zadaná pro dodání zboží, provedená volba jazyka nebo členský stát, v němž byl vydán platební prostředek zákazníka.
- (6) Vzhledem k tomu, že některé regulační a administrativní překážky pro obchodníky byly v celé Unii v některých odvětvích služeb odstraněny v důsledku provedení směrnice 2006/123/ES, a to z hlediska její věcné působnosti, měl by být zajištěn soulad mezi tímto nařízením a směrnicí 2006/123/ES. V důsledku toho by se ustanovení tohoto nařízení měla mimo jiné uplatnit na elektronicky poskytované služby jiné než audiovizuální povahy, jejichž hlavní vlastností je poskytování přístupu k dílům chráněným autorskými právy nebo jinému předmětu ochrany a jejich využívání, nicméně pod podmínkou dodržení zvláštní výjimky stanovené v článku 4 a následného zhodnocení této výjimky stanoveného v článku 9. Audiovizuální služby včetně služeb, jejichž hlavním rysem je poskytování přístupu k vysílání sportovních akcí a které se poskytují na základě výlučných územních licencí, jsou z působnosti tohoto nařízení vyňaty. Přístup k retailovým finančním službám včetně platebních služeb by měl tedy být také vyňat, a to bez ohledu na ustanovení tohoto nařízení týkající se nepřipustnosti diskriminace u plateb.
- (7) K diskriminaci může také docházet ve vztahu k službám v oblasti dopravy, zejména s ohledem na prodej jízdenek pro osobní přepravu. V tomto ohledu však nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1008/2008¹⁸, nařízení Evropského parlamentu

¹⁷ Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2006/123/ES ze dne 12. prosince 2006 o službách na vnitřním trhu (Úř. věst. L 376, 27.12.2006, s. 36).

¹⁸ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1008/2008 ze dne 24. září 2008 o společných pravidlech pro provozování leteckých služeb ve Společenství (Úř. věst. L 293, 31.10.2008, s. 3).

a Rady (EU) č. 1177/2010¹⁹ a nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 181/2011²⁰ již obsahují obecné zákazy diskriminace, které zahrnují všechny diskriminační praktiky, které se toto nařízení snaží řešit. Dále existuje záměr změnit v tomto smyslu v blízké budoucnosti nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1371/2007²¹. Z těchto důvodů a pro zajištění souladu s rozsahem působnosti směrnice 2006/123/ES by měly služby v oblasti dopravy zůstat mimo oblast působnosti tohoto nařízení.

- (8) Tímto nařízením by neměly být dotčeny předpisy použitelné v daňové oblasti vzhledem k tomu, že smlouva o fungování Evropské unie (SFEU) stanoví zvláštní základnu pro opatření týkající se daňové oblasti na úrovni Unie.
- (9) Podle nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 593/2008²² nesmí volba rozhodného práva použitelného na smlouvy mezi spotřebitelem a obchodníkem, který svou podnikatelskou nebo profesionální činnost provozuje v zemi, kde má spotřebitel své obvyklé bydliště, nebo tuto činnost jakýmkoli způsobem zaměřuje na tuto zemi nebo na několik zemí včetně této země, ve svém důsledku zbavit spotřebitele ochrany, kterou mu poskytují ustanovení, od nichž se nelze smluvně odchýlit podle práva země, kde má spotřebitel své obvyklé bydliště. Podle nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1215/2012²³ v otázkách souvisejících se smlouvou uzavřenou mezi spotřebitelem a obchodníkem, který má bydliště v některém členském státě a provozuje podnikatelskou nebo profesionální činnost v členském státě, v němž má bydliště spotřebitel, nebo tuto činnost jakýmkoli způsobem zaměřuje na tento členský stát nebo na několik států včetně tohoto členského státu, může spotřebitel podat žalobu proti smluvnímu partnerovi u soudů členského státu, v němž má bydliště, a žaloba proti spotřebiteli může být podána pouze u těchto soudů.
- (10) Toto nařízení by nemělo mít vliv na právní předpisy Unie týkající se soudní spolupráce v občanských věcech, zvláště pak na ustanovení o právu rozhodném pro smluvní závazkové vztahy a o příslušnosti soudů, která jsou uvedena v nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 593/2008²⁴ a nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1215/2012²⁵, včetně použití těchto právních předpisů a ustanovení v jednotlivých případech. Zejména pak by samotná skutečnost, že obchodník jedná v souladu s ustanoveními tohoto nařízení, neměla být vykládána tak, že obchodník zaměřuje svou činnost na členský stát spotřebitele za účelem takového použití.

¹⁹ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1177/2010 ze dne 24. listopadu 2010 o právech cestujících při cestování po moři a na vnitrozemských vodních cestách a o změně nařízení (ES) č. 2006/2004 (Úř. věst. L 334, 17.12.2010, s. 1).

²⁰ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 181/2011 ze dne 16. února 2011 o právech cestujících v autobusové a autokarové dopravě a o změně nařízení (ES) č. 2006/2004 (Úř. věst. L 55, 28.2.2011, s. 1).

²¹ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1371/2007 ze dne 23. října 2007 o právech a povinnostech cestujících v železniční přepravě (Úř. věst. L 315, 3.12.2007, s. 14).

²² Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 593/2008 ze dne 17. června 2008 o právu rozhodném pro smluvní závazkové vztahy (Řím I) (Úř. věst. L 177, 4.7.2008, s. 6).

²³ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1215/2012 ze dne 12. prosince 2012 o příslušnosti a uznávání a výkonu soudních rozhodnutí v občanských a obchodních věcech (Úř. věst. L 351, 20.12.2012, s. 1).

²⁴ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 593/2008 ze dne 17. června 2008 o právu rozhodném pro smluvní závazkové vztahy (Řím I) (Úř. věst. L 177, 4.7.2008, s. 6).

²⁵ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1215/2012 ze dne 12. prosince 2012 o příslušnosti a uznávání a výkonu soudních rozhodnutí v občanských a obchodních věcech (Úř. věst. L 351, 20.12.2012, s. 1).

- (11) K diskriminačním praktikám, o jejichž řešení usiluje toto nařízení, obvykle dochází prostřednictvím všeobecných obchodních podmínek a dalších informací, které jsou stanoveny a uplatňovány dotčeným obchodníkem nebo jeho jménem jako předpoklad pro získání přístupu k předmětnému zboží nebo službám a které jsou zpřístupněny široké veřejnosti. Součástí těchto všeobecných podmínek pro přístup jsou mimo jiné ceny, platební podmínky a dodací podmínky. Ty mohou být obchodníkem nebo jeho jménem zpřístupněny široké veřejnosti různými prostředky, jako např. informací zveřejněnou v reklamách, na internetových stránkách nebo v předmluvní nebo smluvní dokumentaci. Tyto podmínky platí v případě neexistence individuálně sjednané dohody mezi obchodníkem a zákazníkem, kterou by bylo stanoveno jinak. Smluvní podmínky, které jsou mezi obchodníkem a zákazníky individuálně sjednány, by neměly být pro účely tohoto nařízení považovány za všeobecné podmínky pro přístup.
- (12) Vystupují-li spotřebitelé i podniky pro účely tohoto nařízení jako zákazníci, měli by být chráněni před diskriminací z důvodů souvisejících s jejich státní příslušností, místem bydliště nebo místem usazení. Tato ochrana by však neměla být rozšiřována na spotřebitele, kteří nakupují zboží či služby za účelem dalšího prodeje, jelikož by tím byla ovlivněna široce využívaná schémata distribuce mezi podniky v kontextu mezifirmních vztahů, jako je např. selektivní a výhradní distribuce, která výrobcům obecně umožňuje vybírat si své prodejce za podmínky splnění pravidel hospodářské soutěže.
- (13) Účinky diskriminačního zacházení v souvislosti s obchodními transakcemi týkajícími se prodeje zboží nebo poskytování služeb v rámci Unie jsou pro spotřebitele a na vnitřním trhu stejné bez ohledu na to, zda je obchodník usazen v členském státě nebo ve třetí zemi. Z tohoto důvodu a s cílem zajistit, aby se na obchodníky, kteří se účastní hospodářské soutěže, vztahovaly v tomto ohledu stejné podmínky, by se opatření stanovená v tomto nařízení, měla použít rovným způsobem pro všechny obchodníky působící na území Unie.
- (14) Mají-li mít zákazníci lepší možnost přístupu k informacím souvisejícím s prodejem zboží a poskytováním služeb na vnitřním trhu a má-li se zvýšit transparentnost, a to i s ohledem na ceny, neměli by obchodníci použitím technických prostředků ani jiným způsobem bránit zákazníkům kvůli jejich státní příslušnosti, místu bydliště nebo místu usazení v získání plného a rovného přístupu k on-line rozhraním. Tyto technické prostředky mohou zahrnovat zejména jakékoli technologie používané pro určení fyzického umístění zákazníka včetně sledování tohoto umístění prostřednictvím IP adresy, souřadnic získaných prostřednictvím globálního navigačního satelitního systému nebo údajů souvisejících s platební transakcí. Zákaz diskriminace týkající se přístupu k on-line rozhraním by však neměl být chápán tak, že z něj obchodníkovi vzniká povinnost uzavírat se zákazníky obchodní transakce.
- (15) Někteří obchodníci provozují různé verze svých on-line rozhraní, které jsou zaměřeny na zákazníky z různých členských států. Toto by sice mělo zůstat možné, avšak mělo by být zakázáno přesměrování zákazníka z jedné verze on-line rozhraní na jinou verzi bez jeho výslovného souhlasu. Všechny verze on-line rozhraní by měly zákazníkovi vždy zůstat snadno přístupné.
- (16) V některých případech může být blokování, omezení přístupu nebo přesměrování na alternativní verzi on-line rozhraní kvůli státní příslušnosti, místu bydliště nebo místu usazení bez souhlasu zákazníka nezbytné za účelem zajištění souladu se zákonnými požadavky práva Unie nebo právních předpisů členských států v souladu s právem

Unie. Tyto právní předpisy mohou omezovat přístup spotřebitelů k určitému zboží nebo službám, například zákazem zobrazování konkrétního obsahu v některých členských státech. Je-li to z tohoto důvodu nezbytné, obchodníkům by nemělo být bráněno v dodržování těchto požadavků, a měli by proto mít možnost blokovat, omezit přístup nebo přesměrovat některé zákazníky nebo zákazníky na některých územích na určité on-line rozhraní.

- (17) V celé řadě konkrétních situací nelze jakékoli rozdíly v zacházení se zákazníky prostřednictvím uplatňování všeobecných podmínek pro přístup, včetně úplného odmítnutí prodeje zboží nebo poskytnutí služeb z důvodů souvisejících se státní příslušností, místem bydliště nebo místem usazení zákazníků objektivně odůvodnit. V těchto situacích by měla být takováto diskriminace zakázána a zákazníci by tak za konkrétních podmínek uvedených v tomto nařízení měli mít právo uzavírat obchodní transakce za stejných podmínek jako místní zákazník a získat plný a rovný přístup k jakémukoli zboží či jakýmkoli službám z různého nabízeného zboží a služeb bez ohledu na svou státní příslušnost, místo bydliště nebo místo usazení. V případech, kdy je to nutné, by obchodníci měli proto přijmout opatření s cílem zajistit dodržení tohoto zákazu diskriminace, pokud by jinak bylo dotčenému zákazníkovi bráněno v získání tohoto plného a rovného přístupu. Zákaz platný v těchto situacích by však neměl být chápán tak, že obchodníkům brání zaměřovat svou činnost na různé členské státy nebo určité skupiny zákazníků prostřednictvím cílených nabídek a různých obchodních podmínek, včetně zřizování on-line prostředí pro konkrétní zemi.
- (18) První z těchto situací je případ, kdy obchodník prodává zboží a nedochází k přeshraničnímu dodání tohoto zboží obchodníkem nebo jeho jménem do členského státu, v němž má zákazník bydliště. V této situaci by měl být zákazník schopen zboží zakoupit za naprosto stejných podmínek, včetně ceny a podmínek souvisejících s dodáním zboží, jako podobní zákazníci, kteří mají bydliště v členském státě obchodníka. To může znamenat, že si zahraniční zákazník bude muset zboží vyzvednout v tomto členském státě nebo v jiném členském státě, do něhož obchodník dodávky provádí. V této situaci není potřeba registrovat se k dani z přidané hodnoty („DPH“) v členském státě zákazníka ani zařizovat přeshraniční dodávku zboží.
- (19) Druhou situací je případ, kdy obchodník zajišťuje elektronicky poskytované služby kromě služeb, jejichž hlavní vlastností je poskytování přístupu k dílům chráněným autorskými právy nebo jinému chráněnému předmětu a jejich využívání, jako např. cloudové služby, služby datových skladů, hosting internetových stránek a poskytování firewallů. V tomto případě se fyzické dodání nepožaduje, protože k dodání služeb dochází elektronicky. Hlášení a platbu DPH může obchodník provést zjednodušeně podle předpisů uvedených pro zjednodušené jednotné správní místo pro DPH v prováděcím nařízení Rady (EU) č. 282/2011²⁶.
- (20) V neposlední řadě v situaci, kdy obchodník poskytuje služby a tyto služby jsou odebírány zákazníkem v objektu obchodníka nebo na místě, které je zvoleno obchodníkem, a které se liší od členského státu, jehož je zákazník státním příslušníkem nebo kde má bydliště nebo místo usazení, by použití odlišných všeobecných podmínek pro přístup na základě těchto kritérií rovněž nemělo být odůvodněno. Tyto situace se týkají případů, jako například hotelové ubytování,

²⁶

Prováděcí nařízení Rady (EU) č. 282/2011 ze dne 15. března 2011, kterým se stanoví prováděcí opatření ke směrnici 2006/112/ES o společném systému daně z přidané hodnoty (Úř. věst. L 77, 23.3.2011, s. 1).

sportovní akce, pronájem vozidel a vstupenky na hudební festivaly nebo do zábavních parků. V těchto situacích se obchodník nemusí registrovat k DPH v jiném členském státě ani zajišťovat přeshraniční dodání zboží.

- (21) Ve všech těchto situacích neznamená dodržování tohoto nařízení pro obchodníka žádné vícenáklady související s příslušností nebo s rozdíly v rozhodném právu na základě ustanovení, která jsou v oblasti práva rozhodného pro smluvní závazkové vztahy a v oblasti příslušnosti soudů uvedena v nařízení (ES) č. 593/2008 a nařízení (EU) č. 1215/2012, pokud obchodník neprovozuje svou činnost v členském státě spotřebitele či nezaměřuje do něj svou činnost nebo není-li zákazník spotřebitelem. Pokud obchodník naopak svou činnost v členském státě spotřebitele provozuje nebo do něj svou činnost zaměřuje, obchodník projevil svůj záměr navázat obchodní vztahy se spotřebitelem z tohoto členského státu, a byl tak schopen takovéto náklady zohlednit.
- (22) Obchodníci, na něž se vztahuje zvláštní režim stanovený v hlavě XII kapitole 1 směrnice Rady 2006/12/ES²⁷, nejsou povinni platit DPH. Pro tyto obchodníky by zákaz použití různých obecných podmínek pro přístup z důvodů souvisejících se státní příslušností, místem bydliště nebo místem usazení zákazníka při dodávání elektronicky poskytovaných služeb znamenal, že by se museli zaregistrovat, aby mohli zúčtovat DPH jiných členských států, a mohl by jim způsobit dodatečné náklady, jež by vzhledem k velikosti a vlastnostem dotčených obchodníků představovaly nepřiměřenou zátěž. Tito obchodníci by proto měli být od uvedeného zákazu osvobozeni po takovou dobu, po jakou je daný režim platný.
- (23) Ve všech těchto situacích může obchodníkovi v určitých případech bránit v prodeji zboží nebo poskytování služeb některým zákazníkům nebo zákazníkům na některých územích z důvodů souvisejících se státní příslušností, místem bydliště nebo místem usazení zákazníka konkrétní zákaz nebo požadavek stanovený právem Unie nebo právními předpisy členských států v souladu s právem Unie. Právní předpisy členských států mohou též v souladu s právem Unie vyžadovat, aby obchodníci dodržovali jistá pravidla o stanovování cen knih. Obchodníkům by nemělo být bráněno tyto právní předpisy v nezbytném rozsahu dodržovat.
- (24) Podle práva Unie se obchodníci mohou v zásadě rozhodnout, jaké platební prostředky, včetně platebních značek, chtějí přijímat. Po provedení této volby však vzhledem k současnému právnímu rámci pro platební služby neexistují žádné důvody, aby obchodníci diskriminovali zákazníky v rámci Unie tím, že odmítají určité obchodní transakce nebo s ohledem na tyto transakce jinak používají některé odlišné platební podmínky z důvodů souvisejících se státní příslušností, místem bydliště nebo místem usazení zákazníka. V této konkrétní souvislosti by takové bezdůvodné nerovné zacházení z důvodů souvisejících s umístěním platebního účtu, místem usazení poskytovatele platební služby nebo místem vydání platebního prostředku na území Unie mělo být také výslovně zakázáno. Dále je třeba připomenout, že nařízení (EU) č. 260/2012 již všem příjemcům platby včetně obchodníků zakazuje požadovat, aby se bankovní účty pro přijetí platby v eurech nacházely v určitém členském státě.

²⁷ Směrnice Rady 2006/112/ES ze dne 28. listopadu 2006 o společném systému daně z přidané hodnoty (Úř. věst. L 347, 11.12.2006, s. 1).

- (25) Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2015/2366/EU²⁸ zavedla přísné bezpečnostní požadavky na zahájení a zpracování elektronických plateb, které snížily riziko podvodu u všech nových i tradičnějších prostředků pro placení, zejména u plateb on-line. Poskytovatelé platebních služeb jsou povinni provádět takzvané silné ověření klienta, což je postup ověření, které potvrzuje totožnost uživatele platební služby nebo platební transakce. U transakcí na dálku, jako jsou platby on-line, jsou bezpečnostní požadavky ještě přísnější a vyžadují dynamické propojení s částkou transakce a účtem příjemce platby, aby uživatele ještě více chránily minimalizací rizik v případě chyby nebo podvodných útoků. Výsledkem těchto ustanovení je, že riziko podvodné platby při domácích i přeshraničních nákupech je stejné a nemělo by být používáno jako argument k odmítnutí nebo diskriminaci jakékoli obchodní transakce v Unii.
- (26) Toto nařízení by nemělo mít vliv na použití pravidel hospodářské soutěže, zejména pak článků 101 a 102 SFEU. Dohody, z nichž obchodníkům vznikají povinnosti neúčastnit se pasivních prodejmů ve smyslu nařízení Komise (EU) č. 330/2010²⁹ některým zákazníkům nebo zákazníkům na některých územích, se obecně považují za dohody omezující hospodářskou soutěž a nelze jim běžným způsobem udělit výjimku ze zákazu stanoveného čl. 101 odst. 1 SFEU. I pokud nespádají do působnosti článku 101 SFEU, v souvislosti s použitím tohoto nařízení narušují řádné fungování vnitřního trhu a mohou být používány k obcházení ustanovení tohoto nařízení. Příslušná ustanovení těchto dohod nebo jakýchkoli jiných dohod ve vztahu k pasivním prodejmům, které na obchodníkovi požadují, aby jednal v rozporu s tímto nařízením, by proto měla být automaticky neplatná. Toto nařízení, a zejména jeho ustanovení v oblasti přístupu ke zboží a službám, by však nemělo mít vliv na dohody omezující aktivní prodeje ve smyslu nařízení (EU) č. 330/2010.
- (27) Členské státy by měly určit jeden nebo více orgánů odpovědných za přijetí účinného opatření k sledování a zabezpečení shody s ustanoveními tohoto nařízení. Členské státy by měly také zajistit, aby byly obchodníkům v případě jakéhokoli porušení tohoto nařízení uloženy účinné, přiměřené a odrazující sankce.
- (28) Spotřebitel by měl být s to přijímat pomoc odpovědných orgánů usnadňujících vyřešení sporů s obchodníky, které budou vyplývat z použití tohoto nařízení, a to i prostřednictvím jednotného formuláře stížnosti.
- (29) Toto nařízení by mělo být pravidelně vyhodnocováno, aby k němu mohly být případně navrženy nezbytné změny. První hodnocení by se mělo zaměřit zejména na možné rozšíření zákazu diskriminace stanoveného v čl. 4 odst. 1 písm. b) na elektronicky poskytované služby, jejichž hlavní vlastností je poskytování přístupu k dílům chráněným autorskými právy nebo jinému předmětu ochrany a jejich využívání, za předpokladu, že obchodník má pro příslušná území požadovaná práva.
- (30) Za účelem usnadnění účinného prosazování pravidel stanovených tímto nařízením by měl ve vztahu k těmto pravidlům být k dispozici také mechanismus pro zajištění přeshraniční spolupráce mezi příslušnými orgány, který je stanoven nařízením

²⁸ Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2015/2366 ze dne 25. listopadu 2015 o platebních službách na vnitřním trhu, kterou se mění směrnice 2002/65/ES, 2009/110/ES a 2013/36/EU a nařízení (EU) č. 1093/2010 a zrušuje směrnice 2007/64/ES (Úř. věst. L 337, 23.12.2015, s. 35).

²⁹ Nařízení Komise (EU) č. 330/2010 ze dne 20. dubna 2010 o použití čl. 101 odst. 3 Smlouvy o fungování Evropské unie na kategorie vertikálních dohod a jednání ve vzájemné shodě (Úř. věst. L 102, 23.4.2010, s. 1).

Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 2006/2004³⁰. Jelikož však nařízení (ES) č. 2006/2004 platí pouze s ohledem na právní předpisy, které chrání zájmy spotřebitelů, tato opatření by měla být dostupná pouze tehdy, je-li zákazník spotřebitelem. Nařízení (ES) č. 2006/2004 by proto mělo být odpovídajícím způsobem změněno.

- (31) Má-li být v souladu se směrnicí Evropského parlamentu a Rady 2009/22/ES³¹ umožněno podávání žalob na zdržení se jednání se zaměřením na ochranu kolektivních zájmů spotřebitelů s ohledem na jednání v rozporu s tímto nařízením, měla by být změněna rovněž uvedená směrnice tak, aby ve své příloze I zahrnovala odkaz na toto nařízení.
- (32) Obchodníci, veřejné orgány a další zainteresované strany by měli mít dostatek času, aby se přizpůsobili ustanovením tohoto nařízení a zajistili jejich dodržování. Vzhledem ke specifické charakteristice elektronicky poskytovaných služeb jiných než služeb, jejichž hlavním rysem je poskytování přístupu k dílům chráněným autorskými právy nebo jiným předmětům ochrany a jejich používání, je vhodné použít zákaz podle čl. 4 odst. 1 písm. b) vztahující se na poskytování těchto služeb až od pozdějšího data.
- (33) Pro dosažení cíle spočívajícího v účinném řešení přímé a nepřímé diskriminace z důvodu státní příslušnosti, místa bydliště nebo místa usazení zákazníků, je vhodné přijmout nařízení, které je přímo uplatňováno ve všech členských státech. Je to nutné pro zajištění jednotného uplatňování pravidel nepřipustné diskriminace v celé Unii a jejich současný vstup v platnost. Pouze nařízení zajišťuje takovou míru jasnosti, jednotnosti a právní jistoty, jaká je nutná pro to, aby z těchto předpisů mohli mít zákazníci plný prospěch.
- (34) Jelikož cíle tohoto nařízení, totiž zabránění přímé a nepřímé diskriminaci kvůli státní příslušnosti, místu bydliště nebo místu usazení zákazníků, včetně zeměpisného blokování, při obchodních transakcích s obchodníky v rámci Unie, nemůže být vzhledem k přeshraniční povaze problému a nedostatečné jasnosti současného právního rámce, uspokojivě dosaženo na úrovni členských států, a proto jej může být z důvodu rozsahu a potenciálního účinku na obchod na vnitřním trhu lépe dosaženo na úrovni Unie, může Unie přijmout opatření v souladu se zásadou subsidiarity stanovenou v článku 5 Smlouvy o Evropské unii. V souladu se zásadou proporcionality stanovenou v uvedeném článku nepřekračuje toto nařízení rámec toho, co je k dosažení tohoto cíle nezbytné.
- (35) Toto nařízení ctí základní práva a dodržuje zásadu uznávanou Listinou základních práv Evropské unie. Toto nařízení se snaží zejména zajistit úplné dodržování článků 16 a 17 této Listiny,

PŘIJALY TOTO NAŘÍZENÍ:

Článek 1

Cíl a oblast působnosti

³⁰ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 2006/2004 ze dne 27. října 2004 o spolupráci mezi vnitrostátními orgány příslušnými pro vymáhání dodržování zákonů na ochranu zájmů spotřebitele (Úř. věst. L 364, 9.12.2004, s. 1).

³¹ Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2009/22/ES ze dne 23. dubna 2009 o žalobách na zdržení se jednání v oblasti ochrany zájmů spotřebitelů (Úř. věst. L 110, 1.5.2009, s. 30).

1. Cílem tohoto nařízení je přispět k řádnému fungování vnitřního trhu zabráněním diskriminace, která je přímo či nepřímo založena na státní příslušnosti, místu bydliště nebo místu usazení zákazníků.
2. Toto nařízení se použije na následující situace:
 - a) když obchodník prodává zboží nebo poskytuje služby nebo se snaží prodávat zboží nebo poskytovat služby v jiném členském státě než v členském státě, v němž má zákazník bydliště nebo místo usazení;
 - b) když obchodník prodává zboží nebo poskytuje služby nebo se snaží prodávat zboží nebo poskytovat služby ve stejném členském státě, v jakém má zákazník místo bydliště nebo místo usazení, avšak zákazník je státním příslušníkem jiného členského státu;
 - c) když obchodník prodává zboží nebo poskytuje služby nebo se snaží prodávat zboží nebo poskytovat služby v členském státě, v němž se zákazník dočasně nachází, aniž by v tomto členském státě měl bydliště nebo aniž by v tomto členském státě byl usazen.
3. Toto nařízení se nepoužije pro činnosti uvedené v čl. 2 odst. 2 směrnice 2006/123/ES.
4. Tímto nařízením nejsou dotčeny žádné předpisy vztahující se na daňovou oblast.
5. Toto nařízení nemá vliv na právní předpisy Unie týkající se soudní spolupráce v civilních záležitostech. Dodržování tohoto nařízení nesmí být vykládáno tak, že obchodník zaměřuje svou činnost do členského státu, v němž má spotřebitel obvyklé bydliště nebo bydliště ve smyslu čl. 6 odst. 1 písm. b) nařízení (ES) č. 593/2008 a čl. 17 odst. 1 písm. c) nařízení (EU) č. 1215/2012.
6. V rozsahu, v němž jsou ustanovení tohoto nařízení v rozporu s ustanoveními čl. 20 odst. 2 směrnice 2006/123/ES, mají přednost ustanovení tohoto nařízení.

Článek 2

Definice

Pro účely tohoto nařízení se používají definice stanovené v článku 7 prováděcího nařízení Rady (EU) č. 282/2011, čl. 2 bodech 10, 20 a 30 nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2015/751³² a čl. 4 bodech 8, 9, 11, 12, 14, 23, 24 a 30 směrnice (EU) 2015/2366.

Použijí se rovněž tyto definice:

- a) „spotřebitelem“ se rozumí jakákoli fyzická osoba, která jedná za účelem nesouvisejícím s její živností, podnikáním, řemeslem nebo povoláním;
- b) „zákazníkem“ se rozumí spotřebitel nebo podnik, který je státním příslušníkem některého členského státu nebo má místo bydliště nebo místo usazení v některém členském státu a hodlá nakoupit nebo nakoupí zboží nebo službu na území Unie jinak než za účelem opětovného prodeje;
- c) „všeobecnými podmínkami pro přístup“ se rozumí veškeré smluvní podmínky a další informace, včetně prodejních cen, které upravují přístup zákazníků ke zboží nebo

³² Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2015/751 ze dne 29. dubna 2015 o mezibankovních poplatcích za karetní platební transakce (Úř. věst. L 123, 19.5.2015, s. 1).

službám nabízeným obchodníkem k prodeji, jsou obchodníkem nebo jeho jménem stanoveny, uplatňovány a zpřístupněny široké veřejnosti a používají se v případě neexistence individuálně sjednané dohody mezi obchodníkem a zákazníkem;

- d) „zbožím“ se rozumí všechny hmotné movité předměty s výjimkou předmětů, které se prodávají na základě výkonu rozhodnutí nebo jiných soudních opatření; voda, plyn a elektřina se považují za zboží ve smyslu tohoto nařízení, pokud se prodávají v omezeném objemu nebo v určitém množství;
- e) „on-line rozhraní“ se rozumí jakýkoli software, včetně internetové stránky a aplikací, provozovaný obchodníkem nebo jeho jménem, který slouží k poskytování přístupu zákazníkům ke zboží nebo službám obchodníka za účelem uzavření obchodní transakce s ohledem na toto zboží nebo služby;
- f) „službou“ se rozumí jakákoli samostatná výdělečná činnost poskytovaná zpravidla za úplatu ve smyslu článku 57 Smlouvy;
- g) „obchodníkem“ se rozumí jakákoli fyzická nebo právnická osoba bez ohledu na to, zda je v soukromém či veřejném vlastnictví, která jedná, i prostřednictvím jiné osoby jednající jejím jménem nebo v jejím zastoupení, za účelem souvisejícím s její živností, podnikáním, řemeslem nebo povoláním.

Článek 3

Přístup k on-line rozhraní

1. Obchodníci nesmějí technickými prostředky ani jinak blokovat nebo omezovat přístup zákazníků k on-line rozhraní obchodníků z důvodů souvisejících se státní příslušností, místem bydliště nebo místem usazení zákazníka.
2. Obchodníci nesmějí z důvodů souvisejících se státní příslušností, místem bydliště nebo místem založení zákazníka provádět přesměrování zákazníků na verzi svého on-line rozhraní, která se liší od on-line rozhraní, k němuž se zákazník původně snažil přistoupit, na základě úpravy tohoto on-line rozhraní, použití jazyka nebo jiných charakteristik, které rozhraní konkretizují pro zákazníky podle státní příslušnosti, místa bydliště nebo místa usazení, pokud zákazník s tímto přesměrováním nebude výslovně předem souhlasit.
V případě tohoto přesměrování s výslovným souhlasem zákazníka musí původní verze tohoto rozhraní zůstat pro tohoto zákazníka snadno přístupná.
3. Zákaz uvedený v odstavcích 1 a 2 se nepoužívá v případech, kdy je blokování, omezení přístupu nebo přesměrování s ohledem na určité zákazníky nebo na zákazníky na určitých územích nezbytné za účelem zajištění splnění zákonného požadavku práva Unie nebo právních předpisů členských států v souladu s právem Unie.
4. Pokud obchodník blokuje nebo omezuje přístup zákazníků k on-line rozhraní nebo přesměrovává zákazníky na jinou verzi on-line rozhraní v souladu s odstavcem 4, je povinen to jasně zdůvodnit. Toto zdůvodnění musí být poskytnuto v jazyce on-line rozhraní, ke kterému se zákazník původně snažil přistoupit.

Článek 4

Přístup ke zboží a službám

1. Obchodníci nesmějí používat rozdílné všeobecné podmínky pro přístup ke svému zboží a službám z důvodů souvisejících se státní příslušností, místem bydliště nebo místem usazení zákazníka v těchto situacích:
 - a) jestliže obchodník prodává zboží a toto zboží není obchodníkem nebo jeho jménem dodáváno přes hranice do členského státu zákazníka;
 - b) jestliže obchodník dodává elektronicky poskytované služby kromě služeb, jejichž hlavní vlastností je poskytování přístupu k dílům chráněným autorskými právy nebo jinému chráněnému předmětu a jejich využívání;
 - c) jestliže obchodník poskytuje služby kromě služeb uvedených v písmeni b) a tyto služby jsou dodávány zákazníkovi v objektu obchodníka nebo na fyzickém místě, kde obchodník působí, v jiném členském státě, než jehož je zákazník státním příslušníkem nebo kde má místo bydliště nebo místo usazení.
2. Zákaz stanovený v odst. 1 písm. b) se nepoužije na obchodníky, kteří jsou osvobozeni od DPH na základě ustanovení hlavy XII kapitoly 1 směrnice 2006/112/ES.
3. Zákaz uvedený v odstavci 1 se nepoužívá v rozsahu, v němž obchodníkovi v prodeji zboží nebo poskytování služeb určitým zákazníkům nebo zákazníkům na určitých územích brání konkrétní ustanovení práva Unie nebo právních předpisů členského státu v souladu s právem Unie.

Pokud jde o prodej knih, zákaz stanovený v odstavci 1 nebrání obchodníkům ve stanovení odlišných cen pro zákazníky na určitých územích v rozsahu, v němž jsou povinni tak učinit podle právních předpisů členských států v souladu s právem Unie.

Článek 5

Nepřípustnost diskriminace z důvodů souvisejících s platbou

1. Obchodníci nesmějí z důvodů souvisejících se státní příslušností, místem bydliště nebo místem usazení zákazníka, umístěním platebního účtu, místem usazení poskytovatele platební služby nebo místem vydání platebního prostředku na území Unie používat různé podmínky pro platbu za veškerý prodej zboží nebo poskytování služeb v případě, že:
 - a) se tyto platby provádějí elektronickou transakcí úhradou nebo inkasem nebo karetním platebním prostředkem v rámci téže platební značky;
 - b) příjemce může od plátce požadovat silné ověření klienta ve smyslu směrnice (EU) 2015/2366; a
 - c) měnou plateb je měna, kterou příjemce akceptuje.
2. Zákaz stanovený v odstavci 1 nesmí bránit možnosti obchodníků požadovat poplatky za použití karetního platebního prostředku, u něhož nejsou mezibankovní poplatky upraveny podle kapitoly II nařízení (EU) 2015/751, a u platebních služeb, pro které se nepoužívá nařízení (EU) č. 260/2012. Tyto poplatky nesmí přesáhnout výši nákladů vzniklých obchodníkovi na použití platebního prostředku.

Článek 6

Dohody o pasivních prodejkách

Dohody, které obchodníkovi ukládají povinnost, aby s ohledem na pasivní prodeje jednal v rozporu s tímto nařízením, jsou automaticky neplatné.

Článek 7

Prosazování ze strany orgánů členských států

1. Každý členský stát určí subjekt či subjekty odpovědné za prosazování tohoto nařízení. Členské státy jsou povinny zajistit, aby tento subjekt či subjekty měly k dispozici přiměřené a účinné prostředky pro prosazování tohoto nařízení.
2. Členské státy stanoví pravidla pro ukládání sankcí za porušení tohoto nařízení a přijmou veškerá opatření nezbytná k jejich uplatňování. Stanovené sankce musí být účinné, přiměřené a odrazující.

Článek 8

Pomoc spotřebitelům

1. Každý členský stát přeneše na konkrétní subjekt či subjekty odpovědnost za poskytování praktické pomoci spotřebitelům pro případ sporu mezi spotřebitelem a obchodníkem, který vznikne v důsledku použití tohoto nařízení. Každý členský stát určí subjekt nebo subjekty odpovědné za tento úkol.
2. Orgány uvedené v odstavci 1 musí zákazníkům nabízet jednotný vzorový formulář pro podávání stížností subjektům uvedeným v odstavci 1 a v čl. 7 odst. 1. Komise poskytne těmto subjektům při vypracování tohoto vzorového formuláře pomoc.

Článek 9

Přezkum

1. Komise do [datum: dva roky po vstupu tohoto nařízení v platnost] a následně každých pět let podá Evropskému parlamentu, Radě a Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru zprávu o hodnocení tohoto nařízení. V případě nutnosti bude zpráva doplněna návrhem na změnu tohoto nařízení s ohledem na vývoj v právní, technické a ekonomické oblasti.
2. První hodnocení uvedené v odstavci 1 se provede zejména s cílem posoudit, zda by se zákaz stanovený v čl. 4 odst. 1 písm. b) měl vztahovat rovněž na elektronicky poskytované služby, jejichž hlavní vlastností je poskytování přístupu k dílům chráněným autorskými právy nebo jinému předmětu ochrany a jejich využívání, za předpokladu, že obchodník má pro příslušná území požadovaná práva.

Článek 10

Změny nařízení (ES) č. 2006/2004 a směrnice 2009/22/ES

1. V příloze nařízení (ES) č. 2006/2004 se doplňuje nový bod, který zní: „[číslo] [úplný název tohoto nařízení] (Úř. věst. L XX, XX.XX.rok, s. X), pouze tehdy, je-li zákazník spotřebitelem ve smyslu ustanovení čl. 2 odst. 3 nařízení č. XXXX/rok.“
2. V příloze I směrnice 2009/22/ES se doplňuje nový bod, který zní: „[číslo] [úplný název tohoto nařízení] (Úř. věst. L XX, XX.XX.rok, s. X).“

Článek 11

Závěrečná ustanovení

Toto nařízení vstupuje v platnost dvacátým dnem po vyhlášení v *Úředním věstníku Evropské unie*.

Použije se ode dne [*datum: šest měsíců po dni vyhlášení*].

Ustanovení čl. 4 odst. 1 písm. b) se však použije ode dne 1. července 2018.

Toto nařízení je závazné v celém rozsahu a přímo použitelné ve všech členských státech.

V Bruselu dne

*Za Evropský parlament
předseda*

*Za Radu
předseda/předsedkyně*